

kal komp. 11

2010

I. Mon. St. Dr.

P

C

Ná m

P. A

PA

pres i

W

Po

1867. XH. 40.
4532
2 Rub.
217
O B R A Z
C N O T Y
2
S Ł A W Y

W Przechacney Fámilicy Ich MM.

PP. PRZYLĘCKICH,
wiecznemi czasy nicodmiennie
trwający:

*Ná wesoło fortunny Akt Małżeński Przechacnych
Małżonkow.*

I E G O M O Ś C I

P. ALEXANDRA z PRZYLĘKA
PRZYLĘCKIEGO.

2
Fey Mości

PANNY EWY z RVPNIOWA RV-
PNIOWSKIEY,

Mońskim piórem odrysowany, y ná wciechu nowemu
Stadlu ofiarowany.

przez IANA VZEWICA sławney Akademicy Krakowskiej
Studenta.

W KRAKOWIE, y piatkowskiego R. p. 1641.

Przepr. 4364. 61.

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGEL
GRACOVENSIS

2010 I.

Złotopiaszkie Indyjskie, w sławione potoki,
Wam obfitość wszechmocne te dały wyroki:
Wdziejczna woda prowadząc w złoćistym kánie,
Perły rodzi i Korale metalla wspaniałe,
Przędzie iednak i Siżeniawa wpyżność nie groźnacie,
I owszem iey wspaniałśa obfitość przyznacie;
Bo ta rodzi rzecz wiekśa, w Cnych PRZYLECKICH Dowie:
Mejsz Cnota, mądrosćcia, y meśstwem w sławione.

PRZEDMOWA

*I*Edy wśzechmocna opátzność
 Boska w tym Stanie świątym
 Małżeńskim, hoynie zamysłem
 twoim pobłogosławiła, M. W.
 M. P. Przylecki. Wiedziało to
 dobrze, żeć prześwietne serco-
 władnych Oratorów koło, w
 tym szczęściu twoim traktacie, Ci
 ceronowym krąsomośtwie, Katonowapowaga, faustu
 rerum successum, gratulować miało. Wiedziałem y
 o tym że nie literą niema, ale iásnym głosem, wspania-
 ła Cnoty, sławne dśiela, y odważne Przesacnych Przo-
 dkon twoich w Koronie Polskiej zasługi, do vsu lu-
 bych Gości, opowiedzieć y objaśnić miano. Nie wątpli-
 wa y to umnie była, iż kleynoty kosztowne, y podárun-
 ki drogie, na oświátszenie iásney chęci swoiey, ozdoby-
 ne vkochanych Przyjaciół Grono Wm. M. P. offia-
 rować miało. Poważylem sie y la nieudátney ręki pio-
 tem, Obraz Cnoty y sławy w Przesacney Fámiliei W.
 M. P. wiecznemi czas y trwájący, na tym polu pápie-
 rowym odrysowanysy, ad augendam nuptialis lætiti-
 æ festiuitatem przed cny konfpekt Wm. M. P. pre-
 sentować. Przysłały by wprawdzie wysoki Cnotom,
 y wspaniałym Zacnych Przodkon Wm. M. P. prerog-
 atiwom nánieczystym marmorze złote rysy *Lyppa-*
A 2
we; Ale-

*Ale ja one, y w bláhich kártach, propoſſe wyrażone
w ſpánialemu ánimuſſowi Wm. M. P. (ktory non
doni quantitate, ſed dantis propenſionem umie
ponderować) cum ſpe gratae acceptationis ofiaruję.
Poniádaię Medicy, iſz éichopławne wod ſtrumienie
oczy ludzkie vweſelaię; nie trąca w tym nádziecie y te
ſczuple Rythmy moie, że też nobiliſſimi hoſpites, pá
trząc, iáko żyzna Szreniáná w Koronie Polſkiey z Za
cnego Domu Wm. M. M. P. pełnemi kánalámi pla
wy ſwoie tozlewáię, nigdy w mądrość, godność, ludz
kość, pobožność y nieſmiertelney ſlawy pozorne pře
rogátiwy nie wyſychála, wzrok ſwoy tozweſelę. Day
Boże, áby y w tym ſtanie ſwíetym Małżeńſkim wſſech
mocna opatrznoſć Boſka, godnemi zá cháſem poćiech,
y miłego potomſtwá fruťtami Wm. M. M. P. ozdobi
wſy: expektatywie Zacnych Przyaciół, ozdobie Fá
miliey, y podporze Oyczyzny, tym ſámym pobłogoſła
wila. Cžego ja Wm. M. M. P. vprzeimym ſercem ży
ząc, proſzę áby tá drobna praca moia weſoła twarzą
y Ánimuſſem Páńſkim od Wm. M. M. Pána by
ła przyięta.*

W Krákovie A. D. 1641. Die Mai. 13.

*Wm. M. M. Pánu wſſego dobrá życzliny
y do vſlug powolny*

JAN UŻEWIC.

O B R A Z
C N O T Y
x
S Ł A W Y

NOTĘ światą/ y oney wysokie przymioty/
Człowiekowi od Boga nādane kleynoty:
Mużo wdzięczna dziś światu w tey rado-
sney dobie/

Kształtnym piorem objaśnić czas pogodny tobie!
Tego Stadło od ciebie nowe potrzebuie/
Ktore serca szczyrością przed Bogiem związuie;
Tego grono ozdobne/ Gości włochanych
Czeka/ na ten akt święty ochotą zebranych.
Lecz co za twarz/ co za kształt/ Cnota świata miała?
Jakobyś ią odważnie/ y z kąd malowała?

Jak iest czerstwa/ ozdoba/ wdzieczna/ prosiwaz

Skim naywiekszey przyiazni na swiecie z izy was:
Kedy oney dziedzina/ gdzie sie porodila?

W ktorey swoje namioty krainie rozbila?
Apellesa nie pytay malarza slawnego:

Nie pros okunzt wdacny/ Zewrysa sztucznego:
Bo ci tylko cień rzeczy padzle m malowali/

A istoty przez kolor kunstom nie dawali;
Cnota zaś iest cielesnym okiem nie doyzrzana/

Gdyz od Boga samego iest vformowana:
Ktora gdyby smiertelni ludzie widziec mieli/

Serca by ich wdziecznoscia widoku topniely.
Nie twey tedy tak trudna/ Muzo pracareki/ (li:

Nie twe martwych stron lutni swiegotliwe dzwie
Morzec to iest domcipem mialkim niezbrodzone:

Ledwo lbicom glebokich konceptow swiadowe.
Wiec by zebrzec o rade na to vktorego/

Jasny promien rozumu z Boga mairacego.
Powiedz prosze bogaty w madrosc Salomonie/

W ktorym Cnota pod sloncem krzewi sie Tryonie?
Jakli drogo twym zdaniem ten kleynot kaciiesz?

Z Diamestem / czy zkruszcem zlotym go rownuiesz?

Odpo=

Odpowiada/ iż Cnota/ w niebie iest zrodzona/
Na iednymże pałacu z Bogiem posadzona :
Ma z Anyoły w Olympie komitywe wieczna/
A na ziemi zna lige z dobrymi stateczna ;
Rządzi Państwa/ Królestwa/ Berlami tierunie/
Godnościami pod słońcem y w niebie kásuie ;
Jako komu los szczęścia/ na tym świecie pádnie/
Sam tylko Bog/ a druga przynim Cnota zgádnie.
Ona przedzie wiel zloty w Olympie czlowieku/
Niemaicy poczatku y końca od wieku.
Ona stanom Malżeńskim świecie dary daie/
Miłość/ z gode/ y szcerość/ piękne obyczáie.
Ona kwiarki potomstwa rozkrzewia slicznego/
Zapách Cnoty y Rawy dobrej máiącego.
A iak słońce z humorem/ swoy promień złączymy :
A ymárle od mrozu drzewa pobudzymy :
Gałazeczki rozmnaża/ drzenice zágrzewa/
Listem zewszád zielonym pięknie przyodziewa :
Potym frukty kosztowne gesto wysypnie/
Purpura ie rumieniac/ słodycza cukruie ;
Tak gdzie Cnota promieniem swym sercá zágrzeie/
W wielkiej tácy zostáia owocow nádzicie ;

Wszystko sie im nałonie złotym kołem snuie/
Ich fortuna/ ich sława na całym piastuie.
A któż wątpi że w Twoim/ Cny PRZYŁĘCKI Domie/
Cnota kwitnie od wieków chwalebna znaćomie:
Która wászey Szreniawie sławne brzegi dała/
Aby Nęstwem y rada Polskę napelniała.
Wystap SŁAWO raczem piory przyodziana/
Krzykliwemi trabami na krzyż przepasała!
Która wednie y wonocy zrenic nie zamykaś/
Y ogromną twą traba wesolo wykrzykaś!
Oblatując przeciągle całego świata kraie/
Kedy Phæbus kryje sie y kedy powstaje:
Tam gdzie zimne od mrozu/ wody kámiennieją:
Y gdzie smętne Pleády ciepłe krople leją.
Sławo która Cnota Echo czyniś głośniebrzmiące/
A podnosząc od ziemi twe skrzydła humające:
Wzbijaś sie aż pod niebo w złoto gwiazda strone/
Y tam ludziom za cnoty gotujesz korone!
Powiedz coś też o Zacznych Przyleckich slychala:
Coś za dzieła wspaniale w ich Domie udziała:
Co umieją ludzkością w domie/ w krwawym boiu
Nęstwem/ y co porada przy złotym pofoin:

Tak sie

Tak sie tedy od trąby Echo rozlegało/
 A to wáśnych Cnych Przodków poczet wyliczało:
 Ktorzy rozum mądrością mając oświecony/
 Miastá/ludzie/y zwyczaj Cudzoziemskiej strony.
 Wprzód zwiedziawszy/ a potym wyśokie godności:
 Dla swych wzięli w Oczynię/ zasług wspaniało
 Wiekopomny MARYAN Dziad wáś włochány/(ści.
 W iákiey niegdys osobie byl Nestor widziany:
 Trudne wezly praw Polskich swą mądrą waga/
 A Sedziowską rościł wspaniałą powaga:
 Od ktorego Srzeniawá/raczy pochop wziął/
 Szeroko sie w Potomstwie Żacnym rozplynęła.
 Gdyż iáł huczne strumienie/ zrzodeł wypadając/
 Różne sporym kanały/ pławem napełniając:
 Jedne żartkim potokiem/ między lasy ciemne/
 Rozlewaia pogruntách swe krople przyjemne;
 Drugie zaśie za brzegi niebotyczne stały/
 Inże ląki zielone/ y pola obráły; (Domie/
 Tak Srzeniawá rośkośna w Cnych PRZYŁĘCKICH
 Przez rozliczne kanały wypada znákomie/
 Cna Oczyszno! y twoie grunty známienite/
 Czyni w mądrość/ odwagę/ y cnoty obfite.

Naprzód swym MARYAN włoſem ozdobiſon/
Szczęśliwych dni od Boga liczba wraczon/
Oświecimſi K A S Z T E L A N / mądroſci wotami/
Senat zdoſci / Sąsiadow zdrowemi radami.
W nim w waga / roſtropnoſć / y laſkawoſć miła/
Jeſzcze z młodu pałace ſwoie założyła ; (brzmiały
W wſtách prawdy dźwięk ſwieży bez przyſady
W ſercu ogień ſzczeroci wdzierznie pałaiący
Na ſtron poſzna / korone iego doſtoynoſci/
Godna kładzie poważney ozdobe ſtaroſci.
A kto ſobie przypomni w ſpamiąta Oſobe/
H I E R O N Y M A z Przylek / Senatu ozdobe/
Sadeckiego godnego w Polſce K A S Z T E L A N A /
Roſtropnoſci pełnego / y lat poſnych Pána ;
Tego włoſem labedzim przyodżiana głowa/
Coż inſzego znaćzyla / y poważna mowa/
Tylko rozum wyſoki / przy zdrowey mądroſci/
W tak zaſkrutley ſwiecący chwalebnie ſtaroſci.
Ten lubo mu przedwieczne tak ſata zrzadziły/
Aby życia dälſzego Párki nie z krocily/
Pozoſtawił Oyczyźnie Syny ſwe kochane/
Orląt w ſobie podobnych Cnot / piora odżiane ;

X w nich

X w nich żyje ná wieli przez dzielá wspaniałe/

Ktore świecą iáť gwiazdy w niebie okazále.

HERMOLAVS/ Syn pierwszy : ten w boiu waleczny/

X w wytrwaniu wojennych/ niewczasow/ serde-

Tám onego zabawa/ tám wciecha była/ (czny:

Gdzie sie Marsa królowego biesiada toczyła :

Dziela piorunogłosnym gdzie básem śpiewały/

Szable miecze/ koncerze/ kopie trząsały;

Tám on leciał przy Orle/ Sarmackiey wolności/

Kotmistrzowskiy przykładny wzor dając dziel-

Ktoremu inż śmierc życia lámpę zagaśiła/ (ności :

Tu doczesna/ á w niebie wieczna zapaliła.

Po nim Bracia wspaniali oba honorami

Ozdobieni/ pod słońcem wiek prowadzą z nami:

Cny ACHACY w rzędzie Stolnićwa wczczony/

X Oczyszcznie w zasługách wiernych doświadczony

Idzie Przodków swych Zacznych chwalebnie stopá-

Oświecając ich sławę zacnemi sprawámi. (mi/

A iáť iáśnopromienna świeca ná lichtarzu/

Táť STANISŁAW Przylecki w Poznańskim Oltarzu

Ránonickich Cnot iasne promienie wydaie :

Świete w ludziách náuka szepi obyczáie.

Kto

Ktory honor tym wiecey onemu przystoi/
Jż go Pánstiey vrody zacna postać stroi.
Czolo wdzieczne ná czerstwym kárku posádzone :
Czy wzrokiem pogodnym mile zápalone:
Z ktorych pátrzy lástkáwość/ y ludzkość w rodzoná:
Szczodroblíwość z hoynostíá Pánstá poláczona:
Nád to dáry w Animusie nieśmiertelny wlane/
Mádrość/ rozum/ w wágá iáť w snopek zebrane.
Wodáy tákich Wyczyzná záwsze Synow miálá/
Z ktorych by swá ozdoba dlugo wieczná ználá.
Kto zaś w sercu sczyrości/ y miley ochoty/
Prágnął doznać z Przyiaciół/ lub wráddie ochłody
Tey byl z rzodlem Przylecti IACHIM on wspaniáły/
W státek/ sczyrość/ w wáge w ludzkość dośkonáły-
A nie dziw/ bo kwitnące trawil láta swoie/
Tám gódie płyną obfite polityki zdroie;
Nád Dworách Bohátyrow Sármatow walecznych/
Gódie nieśkapé dzieł/ wzory trwáiá/ sławnowie-
Wiec iáťo gdy swe ptákie Orzel bystrooki/ (cznych.
Pázurámi wíáwshy/ przez mgliste oblóki
Wybija sie/ y prostó ná sloneczne kólo/
Diryguie/ ięśli teź pogláda wesolo :

Doświát

Doświadczaiąc w nim zmiłodu ołá wspaniałego/
Z kąd by poznał orleciá sobie podobnego;
Tak twoy Ociec/ Przechacny Alexándrze/ w tobie/
Násladowne Cnot kunszty zostáwił posobie:
Kiedy twe dni poránne/ náuk kleynotámi/
X Pánstwiemi ozdobił wdziecznie przymiotámi:
Ktore w Tobie przyiemność miła wyráziá/
X Twoá postać wspaniałá wshystkim záleciá;
Luboś idąc stopámi Oycá wspaniałego/
Wdawalsie do zbroi Mársá walecznego;
Luboś w Zacnych báwił sie Domách Senatorstich
Gdzie gromády ozdobne trwáią Synow Polstich:
Wšedzie twej wspaniałości godny dánek oddano/
X Paniących postępkow/ przytłádný wzor brano.
Te tu sobie Przechacnych RVPNIOWSKICH zwabily
Sercá/ y chęć wzajemná/ w onych rozżarzyly:
Dec sie dostał w ich Domie/ kleynot požádány/
Wielomóżney Fortuny/ losem dárowány:
Śliczna EWA/ kwiat wonny/ stanu Pánienskiego/
Cnot zwierciádło; ozdoba Málżeństwa twoiego.
To gdy SZAWA wesolá trąbą ogłosiła/
X powietrze odwrótnym echem nápełniła/
C Szumią

Szumigacemi strzydlami / trzpiotálá wesoło :
A podnosząc kę gwiazdom wdzieczność czoło /
Tym ochotniej rozany swoy głos rozpustyła :
Z dalszy Cnych Przylęckich poczet wyliczała :
W spominając Meżnego SEWERYNA sprawy :
Kotmistrzowskie przystrażały Belloniezabawy :
Jako w Derpskich / Parnawskich / y Kiercholskich
polách /
Krwawe zwodził wtarczki : po Instantskich rolách
Obok lecąc przy Orle Koronney wolności /
Dołazarwał niby Lew / stożył dzielnosci :
Kiedy mu sie Zwierz iaki czasem oprzeć zechce /
Szarpiać ostrym pazurem / wparta krew łepce :
Straszną twarzą potrzasa / iskrę z oczu żywe /
Gniewu sypie : na ięzą żółto włosą grzywa :
Kutasowym ogonem dązko w ziemia biie /
A strasznemi łapami zewład piaset ryie :
Tak SEWERYN Przylecki / niosąc miecz stalony /
Gcomił meżną prawicą Instantskie za jony :
Stawil pierśi swe meżne na tule na strzały :
Lubo piorun ogniasty dżala wywieraly /
Lubo też grad drobniejszy gusło olowiany /
Zanosil sie na Zacznych Synow Polskich ściány :

Jego

Jego tarcza hartowna ten skut odbijała:
 I Wyczyzne odleści mężnie zaślaniała;
 Na ostatet Marsowa robotę zmorzony/
 Wszyte w polu wojennym prochem okurzony:
 Kotmistrzowską szczęśliwie pożegnał buławę/
 Wielopomną Domowi pozyskawszy sławę.
 Ale ktoż twą Szreniawo/ obfitość wystawi:
 I przeciągle w KORONIE ocerkluie plawy:
 Kto zliczy SZRZENIAWCZYKOW pocztę niezliczonę:
 Męstwę/ radę/ godnościę/ światu zaleconę:
 Ktorzy/ lub tu kwitnące dni na ziemi trwają/
 I swych Przodków/ Cnotami/ obraz wyrażają:
 I ktorzy wiec przy złotym mieściąc pokoju/
 Lubo też pod namiotem trwając w trwającym boju/
 Sławny żywot zamknęli zacnem sprawami/
 I żyją już w Olympie wiecznym z Anyolami.
 Potym złotą swą trąbę na siebie włożyła/
 I wszystką się ciemnem chmurami pokryła.
 W tym CERES domowitę białosnieżną stronie/
 Wieniec buynokłosowym/ mając ozdobione:
 Taką Stadu nowemu nauce dawala/
 Miłość swiętą y zgodę pilno zalecała:

A biorąc śliczną **W** **W** / już na ręce swoje /

Zlecała iey / domowe porządki y stroie :

Jako ma mieć w miłości Małżonka swojego :

Jako wiać zachować / stanu Małżeńskiego :

Wiedząc o tym / że ktorzy niepomnią przysięgi /

Wymaże Bóg z żywotney tańch imię Księgi ;

Puści strzały swe / mściwym gniewem zapalone /

Podetnie kosa śmierci / działki ulubione ;

Nie wrodzą by były narobitkę polá :

Niewyrości ziarn choćby nażyznieysza rola :

Predko Cloto wrzećioná do przedzie swojego /

Niedopędzą ci kresu błogosławionego.

Lecz gdzie sczyre w małżeństwie kzewia sie przymio

X oboje pod żaglem płyną świetey Cnoty : (ty /

Sámo szczęście / ná swoim tych łonie piástnie /

X poniewolnym tolem / onym wsluguie ;

Dyżra za swoim stołem / wdzięczne działek groná /

Kada pátrzy ná tákich / Empyrysta stroná :

Poyda wdzięcznym obrotem / pożądané látá /

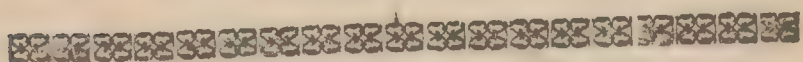
Zysk záiedno ták wym / záiedno utráta.

Tak te stadło wyrości galastki Jessego /

Ná ozdoba Zaczego Domostwa swojego :

Ná wslu]

Návstuge Oyczyznie: Niebodatney wierze/
 Moje też być Aaron/ w Káplánskim vbierze.
 A tak radzac w opiece ALEXENDRY Cnemu/
 Oddála iż Malżonku oney Kochánemu.
 A ty M! po powinność gdys twa wypełniłá/
 A w Krymách iuż zapedy śczipłych dokończyłá;
 Powiedz śladu wdzięcznemu/ iż mu autor życzy/
 Tak wiele lat/ ile w tej książce liter liczy.
 Wderz czolem Zaczemu PRZYŁECKICH Domowi/
 Aby raczył przebaczyć podlemu wierżowi/
 Który sławnym onego dziełom niewygodził:
 Miałki dowcip Authora do tego przeszkodził.

Plutar : lib : de educ :

QVorsum ruitis homines, qui omne in cō-
 parandis pecunijs vestrum studium faci-
 tis: filiorum verò, quibus hæc relin-
 quitis, nullam sanè curam susci-
 pitis.

Osobá Zoilowá.

Rozookis, zębáty, ziadlý, zazdrošciwy,
Krzynoušty, nošáty, włašny Diabol dšiny:
Szypieš, kašáš, y gániš zánše Cnotliwego:
Boday žeš sie sam rospukł od iádu twoiego.

Mieysce Zoilowi.

Dlatego cię odsádził, ná osobną kárte:
Zebyś máiac ná Cnotę, pášceki rozwárte,
Wiedšiał o tym, iż niemaš mieyscá z Cnotliwemi,
Ale ráczey se pšámi tobie podobnemi.

Potrává Zoilowi.

Przybánkietách kędy więc potráwy oddáiz,
Pšom teš košci podłáwę z tálerzám zuciáiz.
Y ja godnym oddawšy mych Rythmon potráwy,
To bie košci zoštáviam iák pšu dla zabáwy.

Wety Zoilowi.

Trudno łamać przystole zwykłe obyczaje :
Ostrorogich orzechow na wetyć podąie :
Połkni całkiem choć zedwā, āza z stātecznieieß,
Lub też od tych na wieki wetow zkāmienieieß.

F k k k k k k

Aa B Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii k k
Aa B Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii k k

Ll Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr s t Uu

Ww X x y Z

k k
ka
ikt

It Uu

y Z

Biblioteka Jagiellońska

stdr0024532

